

Viac peňazí do zdravotníctva je investíciou do
zdravia a prosperity spoločnosti

Sociálne spravodlivé viaczdrojové financovanie zdravotníctva

Henrieta Tulejová

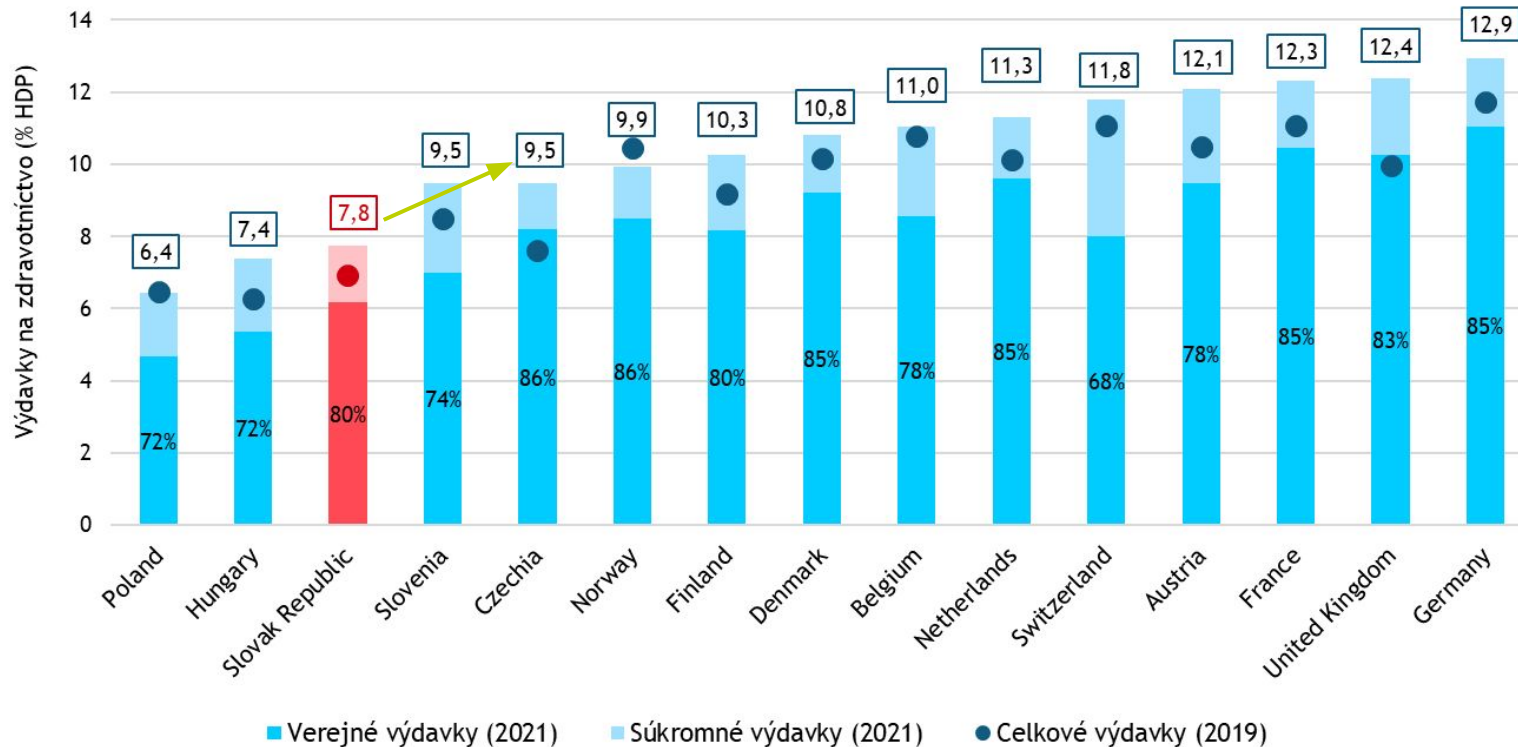
marec 2024

ITAPA

Výdavky na zdravotníctvo vo väčšine krajín v posledných rokoch významne narástli, Slovensko zaostávalo

Platba štátu je v r.2024 € 87 (ČR) vs. € 59 (SK) a SK dlhodobo zaostáva

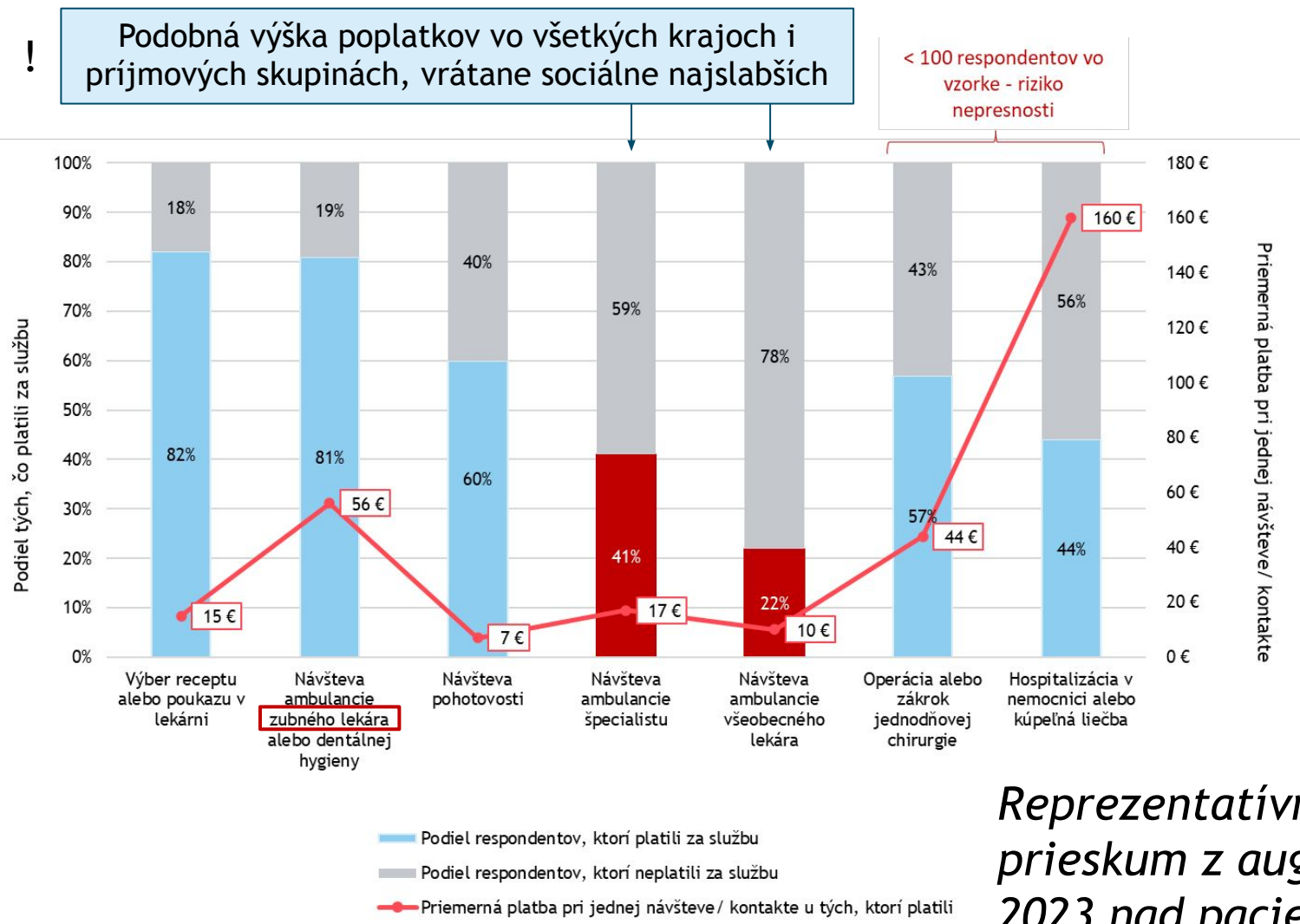
Výdavky na úrovni 9,5% HDP (úroveň Českej republiky) by priniesli +2,9 mld. € ročne

Podfinancovanie slovenského zdravotníctva sa prejavuje vo viacerých oblastiach, napríklad:

- **Prevádzkový dlh nemocníc: 812,42 mil. €** (MZ SR, koniec r. 2022)
- **Kapitálový dlh oproti ČR (odhad): 2,9 mld. €** (CEE Health policy network, 2022)
- Rastúci podiel nenaplnených zdravotných potrieb - než priemer EU (State of health SK, 2023)
- Nízka dostupnosť inovatívnych liekov oproti ostatným krajinám EU (iba **23%** z liekov schválených EMA dostupných na Slovensku v r. 2022) (State of health SK, 2023)

Nedostatok zdrojov sa prejavuje rastom neoficiálnych poplatkov v ambulanciách: Podiel platiacich respondentov a priemerná platba pri jednej návšteve/kontakte

Reprezentatívny prieskum z augusta 2023 nad pacientami

Rozsah a dopad poplatkov na pacientov je a v prípade nedostatku zdrojov aj bude významný

64 €

... zaplatí v priemere ročne dospelý človek v ambulancii špecialistu a všeobecného lekára podľa nášho odhadu na základe prieskumu.

Administratívne poplatky sa zrejme hýbali okolo 2,9€ ročne za lekárske služby, 6,4€ za služby stredného zdravotníckeho personálu (prieskum výdavkov domácností Štatistického úradu 2020)

300 mil. €

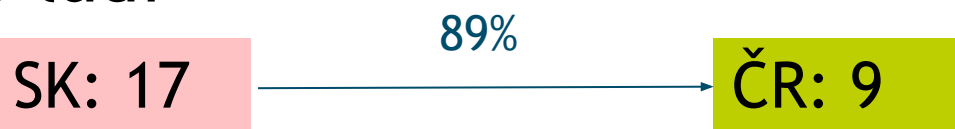
...odhad celkového objemu peňazí ročne vybraných na poplatkoch LEN v ambulanciách všeobecných lekárov a špecialistov, k tomu ďalšie poplatky na lieky, pomôcky, zubárov, ..., vrátane prepočítania na deti

35 %

...respondentov s príjmom menším ako 600€ mesačne odložilo v poslednom roku návštevu lekára z dôvodu výšky poplatkov alebo obavy z nej (z celkovej vzorky to bolo 23%)

Neefektivita alebo podliečenie?

- Cievne mozgové príhody: Liečiteľná úmrtnosť na 100 000 ľudí

- % pacientov s mŕtvicou, ktorí zomreli do 20 dní od hospitalizácie

MÁME

Štandardy

Sieť nemocníc

Spolupráca nemocníc a záchraniek

CHÝBA

Chýbajúce rehabilitačné kapacity

Podfinancovaná a nedostupná ambulantná starostlivosť

Data a hodnotenie kvality

Investície

Rozpočet na zdravotníctvo rozhodne, akú zdravotnú starostlivosť budeme mať dostupnú.

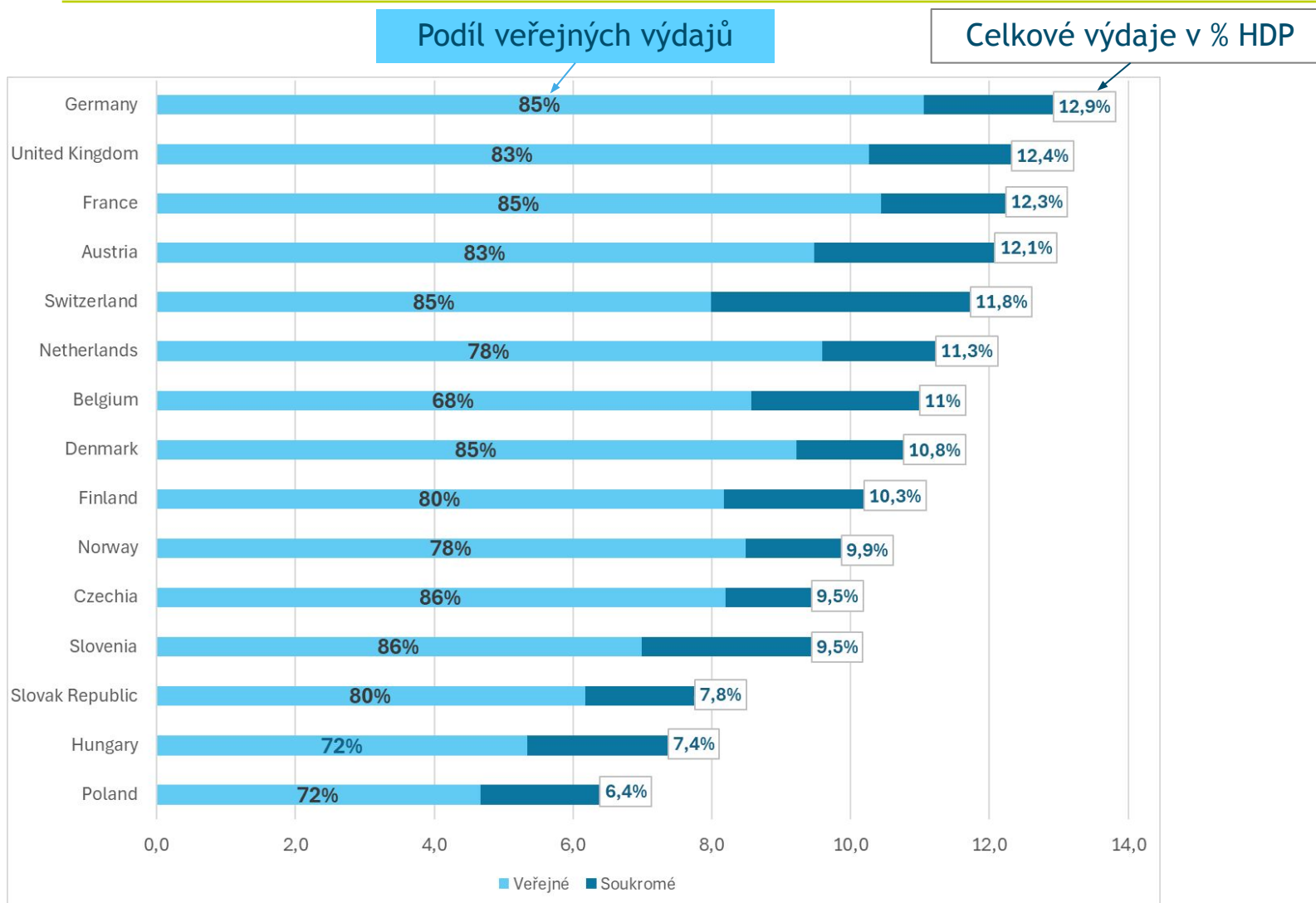
Zdroj: Tulejová, Gomola: Dobejdeme Čechov v starostlivosti o mŕtvice a infarkty

Rozpočet na zdravotníctvo rozhodne o tom, v akom zdravotnom stave budeme starnúť

tulejova@advanceinstitute.cz

Výdaje na zdravotnictví vo väčšine krajín v posledných letech významně narostli

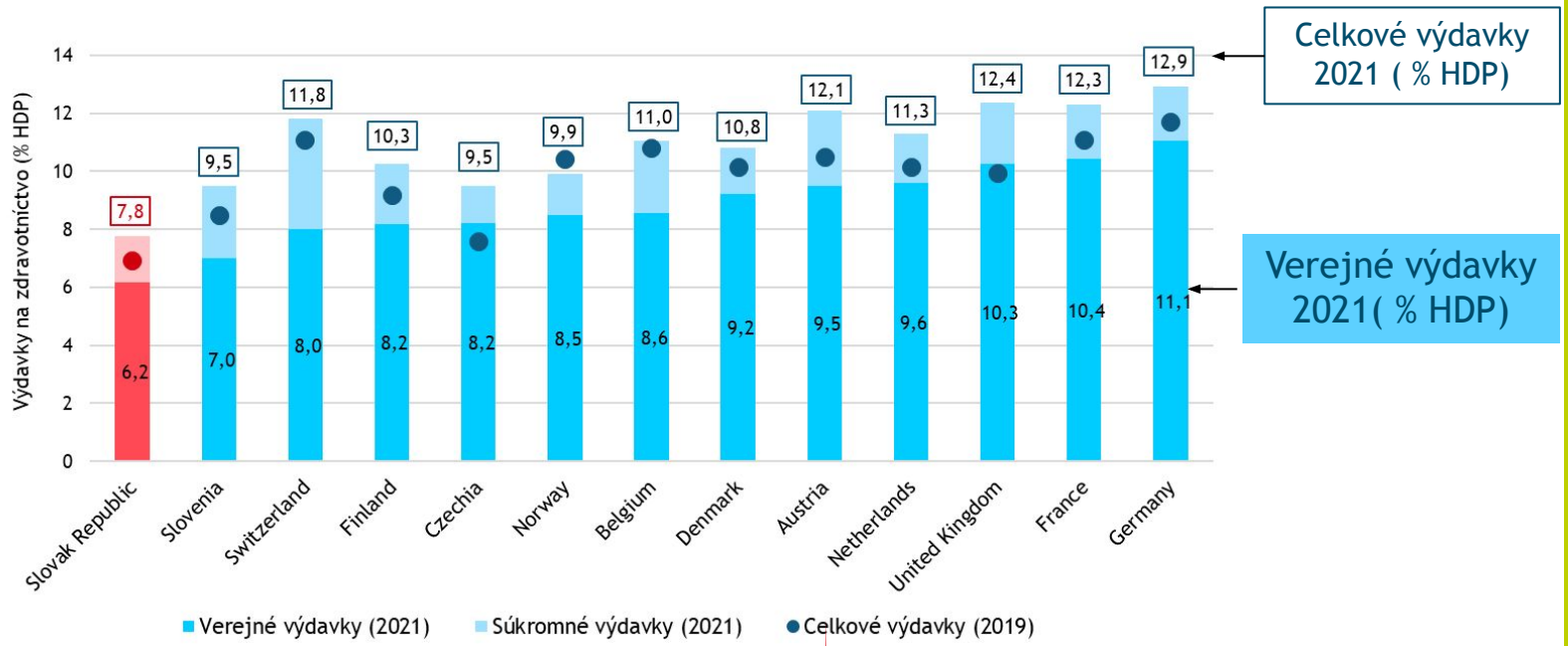

FYI - zmeny vo verejných výdavkoch ako podiel HDP

		Financing scheme	Government/compulso		
		Function	Current expenditure		
		Provider	All providers		
		Measure	Share of gross		
		Year	2019	2021	Rozdiel p. b.
Country	Unit				
United Kingdom	Percentage		7,9	10,3	2,4
Czechia	Percentage		6,5	8,2	1,7
Austria	Percentage		7,9	9,5	1,6
Germany	Percentage		9,8	11,1	1,2
Netherlands	Percentage		8,4	9,6	1,2
France	Percentage		9,3	10,4	1,2
Finland	Percentage		7,1	8,2	1,0
Hungary	Percentage		4,3	5,3	1,0
Slovenia	Percentage		6,2	7,0	0,8
Denmark	Percentage		8,5	9,2	0,7
Switzerland	Percentage		7,3	8,0	0,7
Slovak Republic	Percentage		5,5	6,2	0,7
Belgium	Percentage		8,1	8,6	0,4
Poland	Percentage		4,6	4,7	0,0
Norway	Percentage		8,9	8,5	-0,5

Máme 4 možnosti na doplnenie zdrojov

Mix verejných a súkromných zdrojov sa líši medzi krajinami

~~Spoluúčasť~~

Fix. poplatky + Efektivita

Predplatné + Efektivita

Poplatky za komfort

Pripoistenie

Zdroje navyše?

MINISTERSTVO
FINANCIÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Rozpočet verejnej správy

Ministerstvo zdravotníctva SR

Príloha 87 - Prijmy kapitoly MZ SR

eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Prijmy kapitoly spolu	42 684	47 130	46 615	6 665	67 287	71 711	77 538
Príjmy z podnikania	3 816	7 320	3 000	6 661	3 000	3 000	3 000
Príjmy z transfery, v tom:	38 868	39 810	43 615	4	64 287	68 711	74 538
	38 868	39 810	43 615	4	64 287	68 711	74 538

Príloha 88 - Výdavky kapitoly MZ SR

eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Výdavky kapitoly spolu	2 291 186	2 228 867	2 550 276	2 481 549	2 669 180	2 877 194	3 267 566
Príjmové zdroje kapitoly	2 179 389	2 208 813	2 098 506	2 437 538	2 396 312	2 619 944	3 039 672
Výdavky 600, v tom:	2 103 747	2 160 091	2 098 482	2 433 693	2 319 808	2 531 488	2 976 738
Príjmy z podnikania	58 768	58 909	65 853	69 291	69 735	69 764	69 764
Výdavky 700	21 000	21 167	23 591	24 746	25 298	24 959	24 959
Výdavky na služby	279 813	307 875	329 216	178 216	31 396	31 660	31 660
Príjmové transfery	1 744 166	1 772 139	1 679 821	2 161 440	2 193 378	2 405 105	2 850 355
Príjmové výdavky 700	75 642	48 722	24	3 845	76 504	88 456	62 934
Príjmy z EÚ vrátane spolufinancovania z tohto fondu:	98 087	7 490	0	18 529	0	0	0
Príjmy z EÚ	86 368	5 594	0	15 476	0	0	0
Príjmy z financovania zo SR	11 719	1 895	0	3 053	0	0	0
Plán obnovy a odolnosti, v tom:	0	3 252	451 770	17 361	272 868	257 250	227 894
Príjmy z POO	0	3 012	377 429	15 574	228 574	215 274	190 474
Príjmy z POO	0	240	74 341	1 787	44 294	41 976	37 420
Príjmy z minulých rokov § 8, v tom:	13 345	8 959	0	8 121	0	0	0
Príjmy z rozpočtu	8 772	379	0	8 121	0	0	0
Príjmy z EÚ a spolufinancovania z tohto fondu	4 573	8 522	0	0	0	0	0
Príjmy z POO a DPH k POO	0	58	0	0	0	0	0
Príjmy podľa § 17 ods. 4 a § 22 zákona č. 523/2004 Z. z.	365	353	0	0	0	0	0

Zdravotníctvo

Rozpočet verejného zdravotného poistenia na roky 2024 až 2026 je navrhovaný tak, aby prinavrátil do sektora chýbajúcu stabilitu a zároveň nastavil pravidlá pre efektívne spravovanie zdrojov verejného zdravotného poistenia.

Úpravou legislatívy sa od roku 2024 na jednej strane zaviedlo pevné percento pri spôsobe výpočtu poistného plateného štátom. Uvedenou zmenou sa zabezpečilo navýšenie zdrojov v rámci platby za poistencov štátu pre zákonom vymedzené kategórie osôb o 494 mil. eur oproti rozpočtu na rok 2023. Celková platba tak na rok 2024 predstavuje sumu 2,1 mld. eur. Zároveň sa navrhlo zvýšenie sadzby poistného na verejné zdravotné poistenie zamestnávateľa, samostatne zárobkovo činnnej osoby a samopláťateľa o 1 p. b., čo v roku 2024 zabezpečilo dodatočné príjmy od ekonomicky aktívnych osôb v sume 384 mil. eur.

Predmetné zmeny zabezpečili pre zdravotníctvo dodatočné výdavky, na základe ktorých sú finančné prostriedky v sektore na úrovni 8,9 mld. eur, čo predstavuje rast o 807 mil. eur oproti rozpočtu roku 2023.

Z toho výdavky na verejné zdravotné poistenie sú na rok 2024 rozpočtované v sume 7,97 mld. eur, čo predstavuje nárast voči schválenému rozpočtu roku 2023 o sumu 1,06 mld. eur a najväčší podiel z toho tvoria výdavky na zdravotnú starostlivosť – výdavky poistenia v sume 7,67 mld. eur.

Súčasťou výdavkov na verejné zdravotné poistenie sú aj iné výdavky, ktoré obsahujú povinné príspevky vybraným inštitúciám a tiež výdavky na prevádzku zdravotných poisťovní. Na

Rozpočet verejnej správy
na roky 2024 až 2026

79

MINISTERSTVO
FINANCIÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Rozpočet verejnej správy

financovanie činnosti operačných stredísk je zabezpečená výška príspevku v sume 30,6 mil. eur, príspevok na činnosť národného centra (NCZI) v sume 33,7 mil. eur, príspevok pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v sume 30,6 mil. eur a pre Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve v sume 2,4 mil. eur. Výdavky spojené s prevádzkou štátnej zdravotnej poisťovne predstavujú sumu 111,7 mil. eur a výdavky za správu pre súkromné zdravotné poisťovne v sume 96,6 mil. eur.

Výdavky rezortu zdravotníctva bez platby štátu, príspevkov, európskych prostriedkov a spolufinancovania a bez prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti sú na úrovni 219,5 mil. eur.

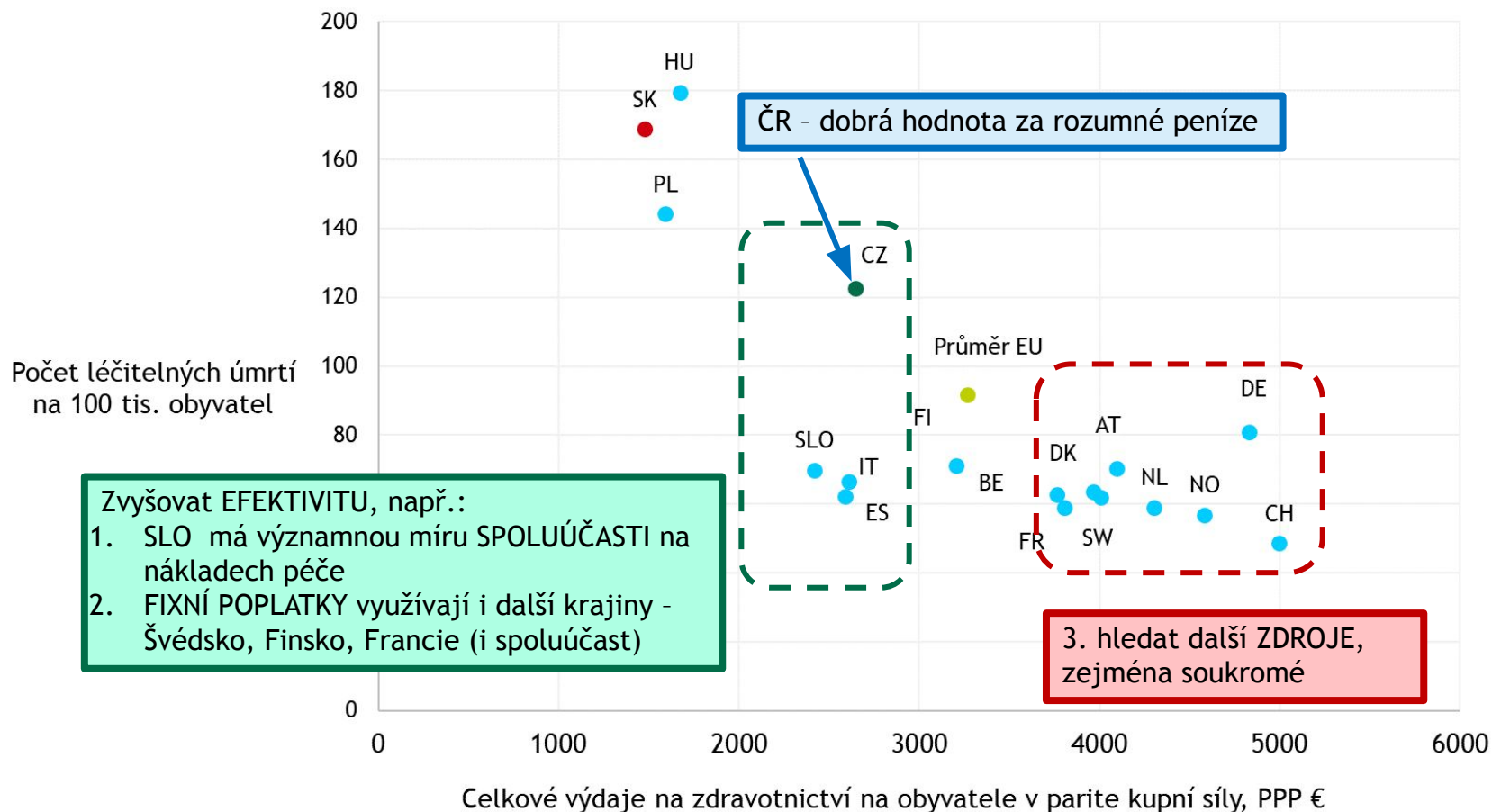
Z toho sú pre oblasť ďalšieho vzdelávania v rámci tzv. rezidentského programu zabezpečené finančné prostriedky na roky 2024 až 2026 v sume 8,55 mil. eur ročne. Pre pokračujúce investičné akcie, rekonštrukcie budov a obnovy technického a prístrojového vybavenia nemocníc sa vyčlenili kapitálové výdavky na úrovni 76,5 mil. eur.

Okrem vyššie uvedených výdavkov sú v rámci výdavkov kapitoly alokované aj finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti v celkovej sume 223 mil. eur.

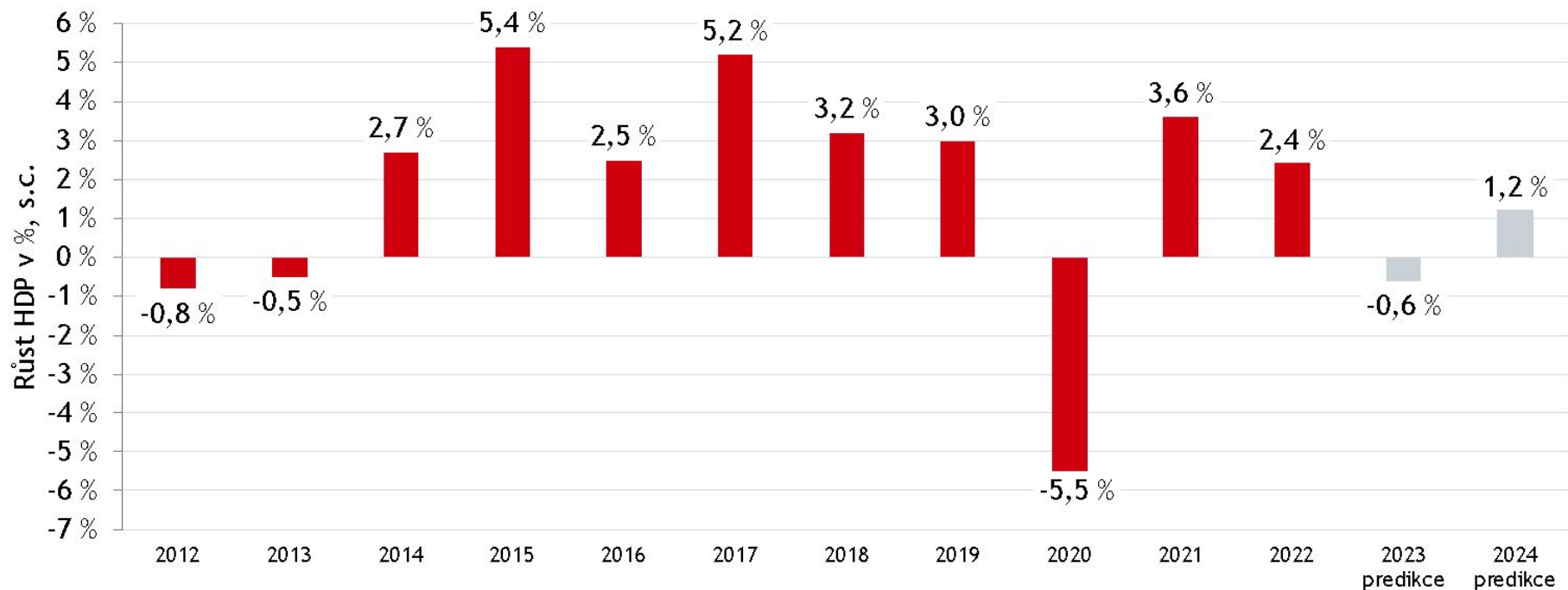
Úvahy

- Argumenty pre MF SR, prečo má pridať viac na platbe štátu
 - Rast výdavkov na zdravotníctvo – r. bukvay predbež. údaje za r.2023 a plán na 2024
 - Št. rozpočet a očakávané výdavky zdravotníctva pre 2024
 - Efektivita p. pažitný
 - Výsledky
 - Treatable mortalities
 - Unmet needs
 - Potreba upratať poplatky
 - 3 možné riešenia
- technológie

Pro další zlepšování zdravotního stavu (a péči o stárnoucí populaci) je potřeba ...

Růst reálného hrubého domácího produktu

Ve stálých cenách

Zdroj: Makroekonomická predikce MFČR, leden 2024

Vývoj predikce hodnoty ukazatele na rok 2024 během posledního roku:

2Q 2023	3Q 2023	4Q 2023	aktuálně	Trend
3,0	2,3	1,9	1,2	

Veľa vyspelých zdravotných systémov Európy využíva nejakú z 3 foriem spoluúčasti

Krajina	Ambulantná návšteva			Deň na lôžku		
	1. Fixná spoluúčasť	2. % spoluúčasť/ 3. OP	Stop-loss limit	1. Fixná spoluúčasť	2. % spoluúčasť/ 3. OP	Stop-loss limit
Švédsko	✓		fix suma	✓		nie je
Fínsko	✓		fix suma	✓		nie je
Švajčiarsko		✓ ✓	fix suma, OP	✓	✓ ✓	nie je***
Francúzsko	✓	✓	fix suma	✓	✓	počet dní
Rakúsko		✓	predplatné*	✓		počet dní
Poľsko			-			-
Česká republika			-			-
Holandsko****		✓	OP		✓	OP
Nemecko			-	✓		počet dní**

Zdroj: Health systems in Transition (pre jednotlivé krajiny), Počet návštev - OECD (2020 alebo najbližší dostupný rok)

OP = odpočítateľná položka

*v Rakúsku si zamestnanci platia ročné predplatné, farmári štvrtročné, živnostníci a zamestnanci štátu % spoluúčasť. Pre živnostníkov a zamestnancov štátu je limit na výdavky % príjmu

**Zároveň: do 2% ročného príjmu (1% pre pacientov s chronickými chorobami)

*** platí limit na % spoluúčasť na náklady na hospitalizáciu, ale neplatí na fixný poplatok za deň na lôžku

****Holandsko má síce vyšší počet ambulantných návštev, ale veľmi nízky počet hospitalizácií

Klesající **podíl pracujících** platících odvody bude vyvolávat potřebu změny financování udržitelným způsobem

Total age dependency ratio - Poměr počtu osob ve věku 0-19 a 65+ (ekonomicky neaktivních) k počtu osob v kategorii 20-64 (ekonomicky aktivní)

